

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Deres ref: 202309903

Dato: 22.09.2023

Vår ref: 1424513

Forslag til ny forskrift om energiknapphet og kraftrasjonering

Hafslund Eco viser til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) høring datert 30. juni 2023 av forslag til ny kraftrasjoneringsforskrift. Forslaget ble lagt ut samtidig som OED også la ut høring av flere forslag som samlet blir omtalt som «styringsmekanismen.»

Hafslund Eco er Norges nest største kraftprodusent. Til sammen har vi ansvar for produksjonen i vannkraftverk med en normalårsproduksjon på rundt 21 TWh.

Norge og Europa har opplevd to år med ekstremvær og krig som har satt kraftsystemer og vassdragsforvaltning på prøve. I 2021/2022 bidro tørke, sammen med krigen i Ukraina og andre forhold, til høye kraftpriser i de europeiske kraftmarkedene. I 2023 fikk vi oppleve vått ekstremvær i Sverige og Norge, der regulert vannkraft spilte en viktig rolle i å dempe flom. I løpet av kort tid ble vannkraftens betydning for å sikre forsyningssikkerhet for strøm og vassdragsreguleringenes betydning for vern mot skadeflom tydelig demonstrert.

Det er viktig å understreke at det gjennom disse ekstreme situasjonene ikke har vært vesentlige brudd i kraftforsyningen. Selv om kraftprisene har hatt store svingninger, har ikke forsyningssikkerheten vært truet. Likevel har det vært begrunnet bekymring om forsyningssikkerheten, særlig i lys av lav magasinfylling i Norge vinteren 2021/2022.

Hafslund Eco er på denne bakgrunn positiv til en formalisering av ordninger som har bidratt til et bedre beslutningsgrunnlag for vassdrags- og energimyndighetene.

Forslaget til ny kraftrasjoneringsforskrift

NVE foreslår en helt ny forskrift til erstatning for gjeldende forskrift. Fra en kraftprodusents synsvinkel er de viktigste endringene forskriftens regler for når det blir aktuelt å ta i bruk virkemidler og innføring av en rapporteringsordning for bl.a. tilsigsprognoser.

Overordnet mener vi at også planene for rasjoningssituasjoner må bygge på samfunnsmessig rasjonalitet, i tråd med formålsparagrafen i energiloven. Det innebærer blant annet at planlegging for rasjoning må omfatte både forbruk og produksjon, og at virkemidler så langt som mulig må bygge på markedsprinsipper. Det er positivt at forskriften legger an til en slik tilnærming.

Når blir det kraftrasjoning?

Det har ikke vært rasjoning i av kraft i Norge etter 1959, og det er relevant at det ikke har vært rasjoning etter at landet ble bundet sammen til ett kraftsystem. Når det er flere ressurser å spille på reduseres virkningen av hendelser og situasjoner i geografisk avgrensede området. Samarbeid og utveksling på tvers av land og landsdeler har gitt svært god forsyningssikkerhet.

Vi vil understreke at en kraftpris som reflekterer forholdet mellom tilbud og etterspørsel er det klart viktigste virkemiddelet for å sikre forsyningssikkerheten. Kraftprisen gir det beste utgangspunktet for å sette vannverdier og vurdere når det skal produseres kraft og når det er best å vente. I sum gir også markedet mest verdiskaping og den økonomisk optimale fordelingen av lagring mellom magasiner og produsenter.

Hafslund Eco slutter seg til NVEs understreking av at kraftmarkedet må få virke, og at tiltak som setter markedet ut av spill paradoksalt nok kan svekke forsyningssikkerheten. Vi ønsker å løfte fram disse to setningene fra innledningen til høringsnotatet:

«NVE understreker betydningen av at virkemidler ikke tas i bruk for tidlig. Det vil kunne hindre markedet i å håndtere situasjonen uten inngripende tiltak.»

I Olje- og energidepartementets høring av endringer i bl.a. energilovforskriften blir det i ny § 6-2c foreslått at det kan tas i bruk virkemidler for kraftrasjoning når det kan bli knapphet på energi. I gjeldende energilovforskrift heter det at slike virkemidler kan tas i bruk først når det er knapphet på elektrisk energi.

Energiloven er ikke foreslått endret på dette punktet, og vi oppfatter endringen i ordlyd som en klargjøring uten et vesentlig materielt innhold. I realiteten mener vi at virkemidler ville blitt satt inn på samme tidspunkt både etter gjeldende energilovforskrift og med den foreslåtte endringen. I et vannkraftsystem vil det kunne være klart at det vil oppstå energiknapphet før det rent faktisk er det, og det er da rimelig å vurdere å sette inn virkemidler.

Vi støttet forslaget til klargjøring av energilovforskriften i OEDs nylige høring av forslaget. Samtidig bør det være størst mulig klarhet om hva som skal til for at myndighetene beslutter kraftrasjonering, som kan innebære å gripe inn i produsentenes disponering. Vi foreslår at en veileder til kraftrasjoneringsforskriften søker å gi ytterligere klarhet for kraftprodusentene.

I forslaget til ny forskrift fjernes særreglene om erstatning, fordi den tidligere bestemmelsen var en henvisning til alminnelig erstatningsregler som ikke krever egen hjemmel i denne forskriften. Vi mener det er klargjørende at forskriften slår fast at den som må avstå energi har krav på erstatning, selv om erstatningsutmålingen skal følge alminnelig regler. Det bør vurderes å opprettholde den tidligere formuleringen, og temaet kan uansett være aktuelt for videre dialog mellom NVE og kraftprodusentene.

Rapportering av tilsigsprognoser mv.

Hafslund Eco mener det er positivt at NVE kan innhente detaljert informasjon fra vannkraftprodusentene dersom kraftsituasjonen gjør det nødvendig. Best mulig informasjon legger grunnlag for minst mulig bruk av virkemidler og størst mulig grad av treffsikkerhet dersom det skulle bli nødvendig med kraftrasjonering.

Vi mener den rapporteringsordningen som ble innført i forbindelse med kraftsituasjonen sommeren 2022 har vært verdifull, fordi den har bidratt til å forbedre NVEs vurderingsgrunnlag. Det har stor verdi, som NVE skriver i høringsnotatet, at den forbedrede informasjonen ga NVE grunnlag for å gi råd om at det ikke var fare for kraftrasjonering.

Selv om informasjonen er verdifull for myndighetene, bør det være en høy terskel for å innføre en slik rapportering. Rapportering har en administrativ kostnad for selskapene og deler av informasjonen som overleveres myndighetene er forretningssensitiv.

Det er rasjonelt at rapporteringen er tilpasset behovet, for å unngå å pålegge unødvendig administrativ byrde og å dele mer forretningssensitiv informasjon enn det som er strengt nødvendig. Dette kan med fordel klargjøres i forslaget til § 11, ved å innføre et krav om samsvar mellom behovet og rapporteringskravene.

Vi mener en veileder til kraftrasjoneringsforskriften bør søke å definere nærmere hva som menes med at «kraftsituasjonen strammer seg til,» slik at det blir aktuelt å kreve rapportering. Det bør også gjøres klarere hva som skal til for at rapporteringen kan avsluttes. Det er for eksempel nylig besluttet rapportering for vinteren 2023/2024, noe vi ikke mener kan begrunnes ut fra den faktiske kraftsituasjonen.

Vi mener NVE har hatt en god prosess fram til forslaget til forskrift. Dialog mellom bransje og forvaltning bidrar til å løfte forståelsen og gir grunnlag for gode løsninger. Vi foreslår at NVE fortsetter den gode dialogen i det videre arbeidet, for eksempel i arbeidet med en veileder til forskriften.

Hafslund Eco viser ellers til Fornybar Norges høringsuttalelser, herunder høringssvaret i OEDs høring av forslaget til en styringsmekanisme.

Med vennlig hilsen,

Håvard Hvarnes (sign.), Direktør Kraftmarked

Hafslund Eco Vannkraft AS